

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 7331/18

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופטת י' וילנר
כבוד השופט א' שטיין

העותרים: 1. רומן ספרנסקי ז"ל
2. קבוצת עובדי מרחב אבטחה שמירה נקיון
ושירותים בע"מ
3. גל גורודיסקי

נגד

המשיבים: 1. בית הדין הארצי לעבודה
2. מרחב אבטחה שמירה נקיון ושירותים בע"מ
(בפירוק)
3. אילינה ברניק
4. מדינת ישראל – היועץ המשפטי לממשלה

עתירה למתן צו על-תנאי וצו ביניים

בשם העותרים: עו"ד גל גורודיסקי; עו"ד אפרים יצחקוב

פסק-דין

השופט ע' פוגלמן:

1. העותר 1 הגיש לבית הדין האזורי לעבודה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד המשיבה 2 (להלן: המעסיקה. בינתיים מונה מפרק למעסיקה) בגין אי תשלום זכויות שונות לעובדים. ביום 16.8.2009 אישר בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב-יפו (כב' השופטת (כתוארה אז) ה' יהלום ונציגי הציבור י' הרצברג וא' מתתיהו) חלק מהתובענה כייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: חוק תובענות ייצוגיות). ביום 13.2.2011 נחתם הסכם פשרה בין העותרים 1-2 למפרק של המעסיקה. בית הדין האזורי לעבודה נתן להסכם תוקף של פסק דין ביום 6.4.2011. נקבע כי המעסיקה מחויבת לשלם לחברי הקבוצה את הסכומים שנתבעו, ומאחר שהיא בהליכי פירוק ישלם המוסד לביטוח לאומי את הסכומים האמורים. עוד נקבע כי העותר 3, בא

כוח התובעים, יזכה לשכר טרחה בשיעור של 25%, ואין בהסכם כדי לגרוע מהזכות של העותר 3 לייצג את העובדים בעילות שלא אושרו בתובענה הייצוגית. על פסק הדין לא הוגש ערעור, והעותר 3 החל במימוש הסכם הפשרה. ביום 14.9.2011 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את התנגדותו להסכם הפשרה וביקש לבטל את פסק הדין. כמו כן, הוגשו התנגדויות של חברים בקבוצה (המשיבה 3 וחבר נוסף).

2. עקב ההתנגדויות עיכב בית הדין האזורי לעבודה את ביצוע פסק הדין, דן בהתנגדויות וביום 14.10.2013 החליט כי הסכם הפשרה יחול רק על העילות שנכללו בבקשת האישור המקורית. נקבע שהעותר 3 לא העביר ליועץ המשפטי לממשלה את הבקשה לאישור הסכם הפשרה בתוך 7 ימים מהגשתה, כפי שנדרש לפי סעיף 18(ג) לחוק תובענות ייצוגיות. בית הדין מצא שהעברת ההסכם קודם לאישורו היא פעולה מהותית, בין היתר משום שהיועץ המשפטי לממשלה בא במקום חברי הקבוצה שאינם מתייצבים בפועל בהליך. בנסיבות ענייננו הובא ההסכם לידיעת היועץ המשפטי לממשלה רק לאחר מעשה, עם פסק הדין. בהמשך לכך, ביום 25.5.2014 החליט בית הדין (כב' סגנית הנשיאה ה' יהלום ונציגי הציבור ד' גרינברג וא' מתתיהו) להפחית את שיעור שכר הטרחה לעותר 3 ל-18% והורה לעותר 3 להשיב כל סכום עודף שנגבה.

3. העותרים 1-2 ערערו על ההחלטות מימים 14.10.2013 ו-25.5.2014 (להלן יחד: פסק הדין המתוקן). בית הדין הארצי לעבודה (כב' הנשיא (בדימ') י' פליטמן, סגן הנשיאה א' איטח, השופט מ' טוינה ונציגי הציבור ח' שחר וש' נוימן) דחה את הערעור ביום 5.6.2018 (להלן: פסק הדין בערעור). נקבע כי באישור הסכם הפשרה המקורי נפל פגם היורד לשורש ההליך: פעולה בניגוד לסעיף 18 לחוק תובענות ייצוגיות ובהעדר זכות טיעון לבעל אינטרס ישיר בהליך. בית הדין הארצי קבע שבית הדין האזורי היה מוסמך לבטל את פסק הדין המקורי, כפי שמתחייב לבטל פסק דין שניתן במעמד צד אחד בשל פגם בהליך. עוד נקבע שהסכם הפשרה המקורי כלל עילות תביעה אשר חרגו מגדרי בקשת האישור לתובענה ייצוגית, ולשם כך נדרשה בקשה נפרדת להוספת עילות. בית הדין הארצי מצא אף שאין מדובר במקרה חריג שמוצדק להתערב בו בשיעור שכר הטרחה שקבעה הערכאה הדיונית.

4. ביום 21.8.2018 קבע בית הדין האזורי (כב' סגנית הנשיאה ה' יהלום) שיש לפקח בהליך בבית הדין על החזר שכר הטרחה שנגבה ביתר, וסירב לעכב את ההליך (להלן: ההחלטה). בית הדין הארצי לעבודה (כב' השופטת ל' גליקסמן) דחה ביום 17.9.2018 בקשת רשות לערער על ההחלטה (להלן: דחיית הבקשה). לשלמות התמונה יצוין כי קיימות בקשות שונות הנוגעות להמשך הליך ההתנגדות עודן תלויות ועומדות,

וכי המשיבה 3 הגישה נגד העותר 3 תובענה לבית המשפט המחוזי על גביית שכר טרחה ביתר וביקשה לאשר אותה כייצוגית.

5. מכאן העתירה שלפנינו. העותרים משיגים על פסק הדין המתוקן, על פסק הדין בערעור על ההחלטה ועל דחיית הבקשה. לטענתם, בית הדין האזורי לעבודה היה משולל סמכות לתקן את פסק הדין שבו אישר את הסכם הפשרה, גם אם נפלה בו טעות מהותית. הדרך היחידה, כך העותרים, לבטל את אותו פסק דין היא ערעור עליו – שאין מחלוקת שלא הוגש במקרה דנא. העותרים מלינים על שלא ניתנה לעותר 3 הזדמנות לטעון להגנתו, לרבות טענות באשר לשכר ראוי המגיע לו וטענות השבה, קיזוז ועיכובן העומדות לו מכוח הדין וההסכמים האישיים שחתם עם חברי הקבוצה. לעניין התערבות בג"ץ בהליך, נטען כי קיים עניין רחב יותר בכירור הטענות בעתירה משום שעתירות נוספות הנוגעות למדיניות בתי הדין לעבודה בתובענות ייצוגיות, תלויות ועומדות בבג"ץ. לא נטען כי יש קשר ישיר בין המקרים, אלא שלהליכים אלה עשויות להיות השלכות על עניינו.

6. דין העתירה להידחות על הסף. הלכה עימנו כי בית המשפט הגבוה לצדק אינו יושב כערכאת ערעור על החלטות בית הדין הארצי לעבודה. התערבותו בהחלטות בית הדין תיעשה במשורה, בריסון ובאיפוק, רק במקרים חריגים שבהם נפלה טעות משפטית מהותית שהצדק מחייב את תיקונה (בג"ץ 7269/17 הררי נ' בית הדין הארצי לעבודה, פסקה 6 (13.11.2017); בג"ץ 8111/14 פלפל נ' בית הדין הארצי לעבודה, פסקה 10 (24.12.2014); בג"ץ 525/84 חטיב נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד מ(1) 673, 693 (1986)). בבחינת "טעות משפטית מהותית" ייבחנו החשיבות הציבורית והעקרונית של הסוגיה שבנדון וכן השלכות הרוחב שעשויות להיות להכרעה בה (בג"ץ 7638/17 בן חמו נ' בית הדין הארצי לעבודה ירושלים, פסקה 7 (16.10.2017)). המקרה שלפנינו אינו נמנה עם מקרים חריגים אלה. אף אם נניח – לצורך הדיון – כי את אישור הסכם הפשרה אפשר לבטל רק בערעור, הרי משדן בית הדין הארצי לעבודה בערעור על פסק הדין המתוקן, ממילא נרפא הפגם הנטען. אף לא השתכנענו כי לא ניתנה לעותר 3 הזדמנות לטעון להגנתו, בין בהמשך ההליך בבית הדין האזורי ובין בהליך בבית המשפט המחוזי. לבסוף, למרות הניסיון של העותרים לשוות לטענותיהם אופי עקרוני וציבורי, עניינן למעשה יישום הדין בנסיבות הקונקרטיות של המקרה, ואין לו נגיעה להליכים אחרים המתקיימים בבית משפט זה.

העתירה נדחת אפוא על הסף. משלא נתבקשה תשובה, אין צו להוצאות.

ניתן היום, כ"ה בכסלו התשע"ט (3.12.2018).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט ת

שׁוֹפֵט

מרכז מידע, טל' 077-2703333 ; אתר אינטרנט, supreme.court.gov.il
18073310_M01.doc ענ